

GEOGRAFIES LITERÀRIES

Camí de Ronda d'Aiguablava a Palamós

12 de febrer de 2017

Itinerari: Aiguablava, Tamariu, far de Sant Srebastià, Calella, cala Castell i cala Fosca

SEAS

Secció Excursionista de l'Ateneu Santjustenc (SEAS)

www.santjust.org/seas

En memòria d'Isidor Cònsul

Aiguablava. Totes les fotos són de Jordi Gironès.

El passat divendres va tenir lloc la conferència del senyor Llorenç Soldevila, professor de la Universitat de Vic-UCC, «L'Empordà de Josep Pla». Aquesta conferència està dintre del cicle Geografies literàries que aquesta temporada te lloc a la SEAS.

L'excursió d'avui es desenvolupa a la zona més propera al Josep Pla, l'Empordanet, i un dels llibres d'aquest autor que millor la descriu és *La Costa Brava*, obra que el mateix autor descriu com a guia de la zona. Inicialment va sortir en castellà a l'any 1941. En aquesta llengua va tenir diverses edicions, on l'autor anava revisant els continguts. L'última d'aquestes revisions es va fer el 1965. Finalment, va ser editat en català el 1978 a Barcelona per Edicions Destino i amb fotografies de F. Català Roca. A continuació transcrivim el fragment d'aquesta obra que descriu la platja de Castell:

«La platja de Castell, que el Mas Juny domina, és neta i magnífica, de sorra rosada i fina, d'una engegadora lluminositat. Des del mar és d'accés difícil. El seu millor punt és el racó de llevant, que està més o menys resguardat per l'Agulla de Castell. Els terrenys que envolten la platja, les construccions que s'hi veuen, les barques decrepites abandonades sobre la sorra pertanyien també al senyor Sert. Aquestes barques foren col·locades sobre la platja deliberadament i com qui diu per moblar-la. El paisatge del lloc és dolç i

suau. Recomano de seguir el curs de l'Aubi —una de les rames del qual mor a Castell— cap a l'interior. Es troben uns camps divinament conreats. Sobre les ondulacions suaus que limiten la vall, els arbres dibuixen siluetes elegants. Tot sembla tenir l'encantament de la pau.

Sobre el racó de llevant de la platja de Castell el senyor Albert Puig Palau, de Barcelona, es va fer construir, per l'arquitecte Duran Reynals, un palauet de gust italià que constitueix, probablement, la construcció més bella que en aquesta costa s'ha aixecat als nostres dies. El lloc de l'emplaçament, les formes de la construcció, les seves proporcions i mides tenen la lluminositat i la noblesa de les coses perfectes. El decorador de la casa fou el pintor Domènec Carles. Escriure el seu nom ens estalvia d'adjectivar el seu bon gust i el seu sentit de la gràcia, que eren infal·libles.

Conec la platja de Castell des de fa molts anys, des d'abans del turisme, quan hi havia aquí dues o tres xàvegues i els pagesos de Mont-ras i de Vall-llobrega hi acudien després de la batuda, amb els seus grans carros amb vela, a menjar-s'hi un xai torrat (a la brasa). Nosaltres anàvem a Castell des de Calella, a la tarda, a l'estiu, a calar les xarxes del bolitx. Els llobarros són de captura difícil. Empresonats a la bossa d'un art, s'enterren a la sorra i treuen un ullet eixerit. Quan la xarxa ha passat per damunt de la sorra que

Calella de Palafrugell.

Fons de mar a Calella.

els tapa se'n desfan amb un moviment bruscat i neden amb voluptuositat. Passàvem la tarda a l'ombra d'una barca, ombra fresquíssima sota el sol d'agost i la llum rutilant. El vent de garbí omplia la mar blavosa de petits tritons d'escuma blanca de la qual el sol treia com un espurneig de glòria de plata. Tinc de Castell aquest record del pas del llebeig lleugerament salat sobre la pell bruna, l'encegament dels ulls davant la mar blava i l'escuma blanca i una sensació de peresa profunda, gairebé divina, sentida a l'ombra de la barca. Es veia passar una vela, apareixia un bergantí a l'horitzó, el fum d'un vapor flotava un moment entre cel i terra i es desfeia en la immensitat... Passava també un nuvó blanc i gràcil. La tarda anava girant; l'ombra de la barca s'allargava; el sol daurava les pedres de la torre de Mas Juny i de Sant Esteve de Mar. A ponent, sobre les muntanyes de les Gavarres, es formava una atmosfera de lluminositat que el sol incendiava. La caiguda de l'onada sobre la sorra de la platja, persistent, infatigable, sonava com una cançó llarga i monòtona que cap al tard es feia més dolça i més vaga. La sorra, que a les primeres hores de la tarda tenia una incandescència rosada, anava agafant un color de vori, com de palla daurada. A tall de crepuscle, el llebeig posava un vel subtil d'humitat sobre el perfil de les coses, que es confonien. El blau del mar s'ennegria, el blanc de l'escuma perdia el seu llampec de plata, l'aire ombrejava... Tornava a passar una vela, apareixia a l'horitzó un altre bergantí, el fum d'un vapor llunyà es perdia, remot, entre el cel i el mar... Passava un núvol més gros, més grisenc. La tarda entrava en una agonia vasta, tranquil·la, il·limitada... Era un gran país la platja de Castell a l'època de la meua adolescència. Era un joc meravellós i inacabable dels elements primaris: la terra, el mar, el cel, el vent...»

L'excursió d'avui comença a Aiguablava (municipi de Begur) i anem cap al sud, passem per Aigua Xeli-

da, Tamariu —on continuarem pel GR92—, passant després pel cap de Sant Sebastià, Llafranc i Calella de Palafrugell.

Arribant a la platja del Golfet, ens trobem amb el castell de Cap Roig, i deixem la costa, tot seguint el GR92 per rodejar aquesta propietat. Un cop ho hem fet, deixem el GR92 i baixem a la platja del Crit, molt estreta que pot obligar-nos a fer un esprint o bé a descalçar-nos si la marea és alta o l'onatge és una mica fort.

A partir d'aquí seguim el camí de ronda tot travessant cala Estreta, des d'on observarem les illes Formigues —escenari de la batalla naval del mateix nom, entre les flotes franceses i catalanes l'agost de 1285—, cala Corbs, cala Canyers, Seniar, poblat ibèric de Castell, platja de Castell, s'Alguer, castell-masia de Sant Esteve (als anys 30 propietat del productor de cine italià Alexis Mdvani, cunyat de Josep Maria Sert) i finalment a La Fosca (municipi de Palamós), on acaba l'excursió.

Alguns de vosaltres recordareu que fa uns anys, concretament el 8 d'octubre del 2006, vàrem fer una excursió molt semblant: començarem a Begur i, seguint sempre el GR92, acabarem a La Fosca. Òbviament, no vàrem ser els primers a fer recorreguts per aquesta zona. Als anys 30 (època propera a la redacció de l'obra del senyor Pla) la gent de Palamós feia una excursió semblant, però en sentit contrari. El recorregut podia ser Palamós, la Fosca, s'Alguer, fins a cala Canyers, allà deixaven el camí de ronda per a anar a parar al que avui coneixem amb el GR92 que els portava a Cap Roig, d'on seguien fins a Calella. Aquí feien un canvi de ruta respecte al nostre recorregut i enfilaven cap a Palafrugell on agafaven el carrilet del Baix Empordà que els retornava a Palamós.

Fons de mar a Calella.

Cala de Castell

El calçat, així com el vestuari, de l'època era bastant diferent del nostre, com també ho era la relació amb la gent que es trobaven, generalment — tot utilitzant la terminologia d'en Josep Pla— amics, coneguts o saludats. Per tant feien la xerrada amb els pescadors de cala s'Alguer, els masovers del mas Juny (en aquelles dies propietat del pintor Josep Maria Sert), veien com anaven les obres al castell de Cap Roig —tant de la casa com de les avingudes de xiprers etc... —que estava construint Mr. Woevowski, popularment conegut

S'Alguer.

El dinar també era diferent, un bon lloc era cala Canyers, si prèviament s'havia concretat alguna cosa —fins i tot podia ser un arròs— amb els amics, coneguts o saludats que tenien una barraca per pescar a la cala. És a dir, una excursió com cal; encara que avui en dia algun purista no la qualificaria com a tal. Podem pensar que hi hauria grups de Palafrugell, que en aquells anys, farien la mateixa excursió, però en sentit contrari.

La vegetació és fàcil de descriure bosc de pi pinyer.

Francisco Moreno Rigall
SEAS febrer de 2017

Far de Sant Sebastià.

com el rus; de fet, era un arquitecte i ex-coronel rus emigrat a Londres.